

Alle vakken in de schooltuin

Leren met én van de natuur

De schooltuin is een basisvoorziening in het basisonderwijs – leerlingen leren er met én van de natuur, maar niet alleen over de natuur. In de hoofdstukken die volgen delen schooltuinprofessionals uit heel Nederland hun ervaring, lessen en praktijkkennis. We laten je graag zien hoe je kunt werken aan heel veel kerndoelen tijdens de schooltuinlessen, met als motto: Elk kind minimaal één seizoen een schooltuin. Lopen jullie achter in rekenen of taal? Dan twee! :-) Maar het belangrijkste is, kijk goed naar de invulling van de lessen. Tijdens een goede schooltuinles leren kinderen juist ook over taal, rekenen of burgerschap.

Waarom deze uitgave?

Niet elke leerkracht heeft groene vingers. En niet alle scholen hebben een schooltuin waar onderwijs kan plaatsvinden. Toch is de ambitie dat ieder kind schooltuinonderwijs kan ervaren. Met de hoofdstukken die volgen hopen we daar een stap dichterbij te komen.

Niet extra, maar anders

Schooltuinlessen zijn haalbaar, ook zonder uitgebreide leservaring. Met lessen waarin kerndoelen van verschillende vakken samenkomen, wordt de schooltuin geen extra activiteit, maar een andere manier om leerdoelen te bereiken.

Voor wie

Leerkrachten

Deze informatie is voor jou als je:

- al schooltuinlessen geeft of laat geven en verdieping of verbreding zoekt
- wilt starten met schooltuinonderwijs en inspiratie of houvast zoekt
- met je team de schooltuin verder wilt verankeren in het onderwijs
- zoekt naar manieren om te werken aan taalvaardigheid, rekenvaardigheid, natuuronderwijs, of burgerschapsonderwijs

Groenondersteuners, schooltuinjuffen en -meesters, moestuin-coaches en NDE'ers

Deze uitgave is voor jou als je:

- hulp kunt gebruiken om helder te maken hoe de schooltuin bijdraagt aan onderwijsdoelen en basisvaardigheden
- op zoek bent naar schooltuinlessen die goed aansluiten bij het curriculum
- nieuwe inspiratie zoekt voor je schooltuinpraktijk

Ons idee achter deze uitgave

De hoofdstukken in deze uitgave hebben een seizoensgebonden opbouw. 'Mens en natuur' is het dragende domein, maar daarbinnen is veel ruimte voor de andere domeinen. De kerndoelen voor taal, rekenen en 'mens en maatschappij' krijgen daarbij vanzelf een plek. De schooltuin vormt een contextrijke leeromgeving waar ook andere vakken op een praktische en aansprekende manier aan bod komen.

Ervaren deelgevers

Tijdens een bijeenkomst in Ede in november 2025 bracht iedere aanwezige actief eigen kennis en ervaring in. Niet als deelnemer, iemand die komt halen, maar als deelgever, iemand die iets inbrengt. De groep was zorgvuldig samengesteld: mensen met praktijkervaring in de schooltuin, in het onderwijs, in natuur- en duurzaamheidseducatie en vanuit de bredere context van de Alliantie Schooltuinen. Hun inzichten en gedeelde ideeën vormen samen de basis voor deze uitgave.

Door wie

Over de co-auteurs

De groep van schooltuinexperts die aan de basis stond van dit boek vertegenwoordigt een brede groep in het onderwijslandschap. De deelgevers werken op basisscholen, bij professionele schooltuinorganisaties, in vrijwilligersgroepen, als zelfstandig ondernemende moestuincoach of bij natuur- en duurzaamheids-educatiecentra of zijn op andere manieren professioneel betrokken bij schooltuinonderwijs.

Co-auteurs uit het onderwijs

- Sint Josephscholen Nijmegen:
Juf Pascale Companjen
- Prins Florisschool Ede: Juf Bianca Meijer
- CBS Het Galjoen Hoogezand: Juf Esther Alkema
- De Onderwijsspecialisten: Mirjam Thijssen

Co-auteurs vanuit gemeenten en natuur en duurzaamheidseducatie

- Gemeente Zoetermeer: Marloes van der Meijs
- Stad & Natuur Almere: Bridget Maste en Ethel Playfair
- Schooltuinen Amsterdam: Cato Bersee
- NDE Groningen: Mirjam Berkepas
- Leidse Schooltuinen: Marian Kathmann

Co-auteurs die werken als zelfstandig ondernemer en/of moestuincoach

- Regio Hoekschevaard, Rotterdam:
Roxanne Buschmann
- Regio Nijmegen: Lindy van Wieringen
- Regio Rheden: Marjon Weijzen
- Landelijk / Onderzoekend Tuinieren:
Ingrid Boltjes
- Regio West-Friesland (NH): Ellie van der Schriek
- Regio Almere: Bianca Vos
- Regio Nijmegen: Annerie Rutenfrans
- Regio Drenthe: Ellen Vos
- Regio Zuid-Limburg: Heidi Geurts
- Regio Almere: Leontien Cremers

Co-auteurs met een andere of gemengde achtergrond

- Regio Middelstum, onderwijs en natuur:
Aniëla Sirks Cybulski
- Vanuit Vereniging GDO: Yvette van Gastel
- Vanuit IVN instituut voor natuureducatie:
Marieke Dekker

Over de auteur

De kennis en praktijkervaring van de co-auteurs is bij elkaar gebracht in deze uitgave door Lianne van der Kruk. Zij stond aan de wieg van de Alliantie Schooltuinen en redigeerde eerder het Handboek Schooltuinen.

Kennis en ervaring delen

Deel jouw ervaring

Met de hoofdstukken die gaan volgen delen we praktijkervaring en kennis van heel veel deelgevers. Naast de mensen die op de pagina hiervoor worden genoemd, hebben we in de afgelopen jaren veel verhalen en ervaringen gedeeld vanuit verschillende schooltuinorganisaties, moestuincoaches en NDE centra in het hele land. Dat wij onze kennis delen draagt bij aan de vermenigvuldiging van belangrijke kennis. En dat is precies wat we met dit boek willen doen. We hopen dat ook jij je enthousiasme en ervaring deelt. Met de mensen om je heen, met mensen die bij jou inspiratie komen opdoen, via sociale media en hopelijk ook direct met de Alliantie Schooltuinen.

Samen laten we het groeien

- Plaats jouw mooie lessen of ervaringen op sociale media en tag de Alliantie Schooltuinen. (Dat kan op LinkedIn, Instagram en Facebook).
- Stel je schooltuin(praktijk) open voor mensen die wellicht elders aan de slag gaan met schooltuinonderwijs.
- Organiseer een bijeenkomst bij jou in de regio om kennis en ervaring te delen.
- Geef eens een proefles op een nieuwe basisschool.
- Samen kunnen we ervoor zorgen dat schooltuinonderwijs een vaste plek krijgt in het schoolcurriculum.

De tuin is de school